

FÜGGETLEN LAPOK

Megjelennek minden nap.

Az előfizetési pénzek
s a lap kezelését illető minden tárgyak a kiadó-hivatalhoz (Első magyar egyesületi könyvtárhoz, 3. korona-utca 18. sz. a.) intézendők.
Bérmentetlen levelek el nem fogadhatók.

Előfizetési ár:
egész évre 20 frt., félévre 10 frt. negyedévre 5 frt.
Beigazítási díj: 6-hasábos petit-sor 1 kr., helyegj. minden beigazításért 30 kr.
A „nyilt-tör“-ben 4-hasábos petit-sor 20 kr.

Rendkívüli előfizetés a FÜGGETLEN LAPOK következő folyamára.

Május-juniusi 2 hónapra 3 ft. 40 kr.
Május-juliusi 1/2 évre 5 " " "
Május-szeptemberi 5 óra 8 " 40 "

A „Függ. Lapok“ kiadó-hivatala.

Öszinte hangok a palóc vidékről.

—P—i— Husvét előtt azon édes reménytel tápláltam magamat, hogy a föltámadási idény, — vagyis a husvét s pünkösdi időköz alatt, a magyar kath. egyház autonomicus szervezete is életet nyer.

Ezt annál nagyobb bizalommal remélhetem, mert a katolicismus közönségei öszhangzólag, mint bizonyost. állítják, hogy a szent ünnepek után az országgyűlésre egybegyűlt nagyméltóságú püspöki kar, szabad ideje alatt, a Pesten tartózkodó világi katolikusokkal egyetemben, az autonomia ügyét, — melynek életbeleptetése mellőzhetlen, — komoly tanácskozás tárgyává teendő.

Az idény már végéhez közelg, s eddig fájdalom! még mi sem történt: a lapok legalább mélyen hallgatnak.

Qui habet tempus habet vitam, ezt írta, vagy helyesben, e közmondással kifejezést használta az Idők Tanujának „Viszonyások“ című tisztelt írója utolsó cikk-sorozatában, midőn az autonomia szükségességét, mely ellen addig harcolni látszott, a „consilium mutare in melius“ bölcs elvnel fogva, beismeré, s annak minél előbbi létesítését sürgette.

Mily helyesen volt alkalmazva s mennyire igaz a közmondás, azt hosszasan vitatásra, miután jelenleg nem az időről akarok morális leckét tartani, nem fűzöm tovább elmélkedésem fonálát, hanem azt kérdelem: az autonomia létesítésére kedvezőbb, al-

kalmab időt a körülményekhez képest, lehetett volna-e csak kívánni is, mint a mely ő nagyméltóságának, a vallás-ügyérnek hazánk főaldornagyához, a herceg-prímáshoz intézett levele óta lefolyt, akár a külföldet, akár hazánk belviszonyait tekintjük?

A lefolyt idő alatt a külföld békében volt, mert habár alig van állam, melyben hadi készülődések ne történnek volna, de tetlegességre még sem került a dolog; és az ugy hiszem elegendő arra, hogy valamely átalakulandó társulat megkezdje, s lassan-lassan folytassa átalakulási szervezeteit.

Benn a politikai pártok küzdöttek ugyan egymás ellen, a küzelem azonban nem volt oly mérvben kiható, hogy a szervezkedést akadályozhatta volna. De vajlon meddig tart a kedvező helyzet?

Látunk nem vagyok, jó tehetséggel nem bírok, a jövő titkait kifizéskelni, egész bizottsággal megmondani nem tudom, és megvagyok győződve, hogy minden józan gondolkodásu ember e vallomást kénytelen tenni.

Az európai egyensúly miképen fog létre jönni, békés uton-e, vagy egyszerű rázkódtatások által? oly kérdés, melyre határozott választ halandó adni nem képes. Egy véletlen esemény oly roppant változást idézhet elő, mely a legmessziből politikusi számításait is dugába dönti, semmivé teszi.

Mellőzve azért az európai bonyolult viszony mi módon történhet megoldását s az ebből vont fölvetésekre alapítható különféle következtetéseket, egyedül arra vagyok bátor figyelemzetni mindenkit, melyet mindenki látni, jó tehetség nélkül is előre lehet tudni, mely honunkban szükségkép bekövetkezik, miután alapját szentesített törvényekben találjuk.

Az 1848 ki örök emlékü törvények negyedik cikkének ugyancsak negyedik paragrafusára szövel szóra így szól: „1848-tól kezdve minden harmadik év eltelté után, a következő országgyűlés első évi ülésének megnyitását megelőző hat hét lefolyta alatt ország-szerte új képviselő választás történik. midőn azok is, kik időközben választottak meg, csak új megválasztás által tarthatják meg képviselőhelyeiket, és pedig szinte egy országgyűlés három évi ülésére.“

A jelen országgyűlés — mint tud-

juk — az 1865-ki decz. 10-re hivatott Öcs. kir. Apostoli felsége által kegyesen össze, ez év folytán tehát letelik a törvény által meghatározott idő, mely után új képviselőválasztások fognak rendezetni honunkban mindenhol.

E választásoknak a főtebb idézett törvény világos rendelete szerint a befejezett és következő országgyűlés közé eső hathét lefolyása alatt okvetlen meg kell történni.

Ez időköz, az 5-dik törvénycikk 24-ik paragrafusának a) és b) pontjai értelmében, a kihirdetéstől a választásig lefolyó 15 nap, s a választás napjától az országgyűlés megnyitásáig számítandó 4 hét, teljesen igénybe veszük.

Önkényt következik tehát, hogy a választáshoz megkívántó egyéb törvényes előkészületeket már a jelen országgyűlés befejezése előtt szükség megtenni, melyek szintén több időt kívánván, ha szeptemberben nem is, de octoberben minden bizonynyal kezdődőket veendik.

Minél szembetűnőbb közeleg majd a választás ideje, a pártok kétségkívül annál erősebben fognak egymás ellen működni, hogy többség által fennsőbbre emelkedve elveiket fogantossithassák.

A mozgalmak közepett vajjon sikerül-e az autonomiát, az önkormányzati rendszert oly pontosan szervezni, mint békés időben a csend s nyugalom alatt sikerülendett volna?

Alig hiszem. Az idő pedig sebes szárnyakon repül, gyorsan halad, egyszer csak azt vesszük észre, hogy beköszöntött a nem várt nap, s mi télenek maradtunk.

És föltétve bár, de meg nem engedve, hogy kath. honfittársaink ügybuzgalma következtében az autonomia szervezése a pártküldelemek alatt is sikerül, én akkorra már, öszintén vallom, tökéletesen szervezett állapot szeretnék; szervezetten tömörülve ugyanis oly falankot képeznék, mely előtt tisztelettel hajolna meg mindenki; mert honunkban nem lenne erő nem hatalom, mely azt áttörni képes volna. Így ellenben scopa dissoluta maradtunk, a legkatholikusabb választás kerületekben sem érhetünk célzt, mint azt a mult képviselőválasztások sajnosan igazolják.

Kire nehezül a felelősség terhe?

Én nem kárhoztatok senkit, számoljon kiki lelkiismeretével, számoljon Istenével, kivel majd az utolsó napon is számolnia kell! Egyedül szerény nézetem voltam bátor e lapok hasábjain elmondani s az illetőket az idő jeleire, figyelmeztetve az autonomia ügyében minél előbbi tevékenységre buzdítani, kérni.

Pest, május 20.

A megboldogult kalocsai érsek — Lonovics — korának egyik legkitűnőbb politikai capacitása is, nem egyszer mondá társalgás közben: „a gondviselés adott időnkint Ausztriának kitűnő államférfiakat, adott jeles hadvezéreket, közimákat kellene rendezni, hogy adjon valahára jó financiai-riust is, evvel Ausztria még soha sem birt.“

Elhez mi meg azt is tehetjük, hogy nemcsak jó financiaiarius hiányzott mindig, de a kitűnő rosz financiaiariusokban bővelkedtünk s ha valami önálló létükre nézve fontossággal a jelenben bír, ez leginkább a financiaiarius elkülönzés, hogy ha már a mult közösség szomorú következményeit elhárítanunk nem lehet, legalább jövőre ne legyünk e részben Ausztria fatumához láncszolva, s saját erőnkön kisértsük meg saját sorsunk folyását.

Kapcsolati állapotunkban alig van viszony, melyben jogilag azaz törvényeinkben önállóságunk határozottabb formákban volna kifejezve, míg gyakorlatilag minden ágában vagy öröklött viszonyok, vagy létező érdekek nyomása alatt látjuk ügyeinket.

Az azonban elvitathatlanul áll, miszerint financiai politikánk szabad és önálló, mely törvényeink által korlátozva nincs, csak a létező viszonyok kíméletében talál korlátokat, s az egészen más midőn áldozatok tesszünk a velünk kapcsolatban lévő népek érdekeinek szomszédiaságos jó akaratból, vagy arra kényszerítve vagyunk törvény által.

A mi pénzügyminiszterünk tehát jogilag független s önálló, de gyakorlatilag az adott viszonyok oly szövényében találja magát, hogy ki e nehézségekről csak sejtélemmel bír, állását irigyelni nem fogja.

Mi ki merjük mondani, hogy a mint a magyar kormányzatban csak is a

pénzügyminiszteri állás elfoglalásához kívánatik rendkívüli bátor elszáulás, ugy e miniszternek van kezében a birodalom két része közti béke vagy felháborodás.

Az 1848 ki miniszter hamar nyílt háborura vitte a dolgokat, ez ugy hatalmában volt, mint ma lenne Lónyaynak, ki azonban megovta a békét s ez nem csekély feladat. Csak ki e viszonyokkal némileg ismeretes, tudja annak szövényes voltát, s megtudja mérni, mi van egy pénzügyminiszter kezében.

Már azon pontig haladni, hogy századoktól összeolvasztott és egybeforrott dolgokat szálankint a törés veszélyének kikérülésével szétbontotta, rendkívüli mütétel.

Ma már ott állunk, hogy a hazai minden viszony teljesen megszakított a bécsi kormányval, kivéve tán a vámügyeket és határvidéki állapotok rendezését. Mi fizetünk contingenst, de hazánkban idegen kormány nem kezel többé, s ez a földolog.

Tudjuk, hogy ez a pénzre nézve volt életkérdés ott, és mégis már jobbadán végre van hajtva.

Saját pénzünk is lesz, melyet kormányunk veret, saját hitelünkre dolgozunk, saját pénzügyintézetünk ezental a magyar kormány oltalma alatt működendek s végkép eljő az idő, midőn magunk állítjuk ki a pénzügyeket is.

De miután pénzügyminiszterünk az állami függetlenség fejlesztését ezen pontig vitte, fel kell ismernie hivatásának azon oldalát is, mely a hazában reá vár.

Minden financiai miniszternek a világon feladata volt az államháztartás eszközeinek kezelése mellett különösen azon forrásokat megvélni, melyekből az állam számára merített, és ezen ága hivatásának volt a sajátképi financiai hivatás, melylyel teremtő tehetség virágzóvá tehetette az államot.

E feladat az új időben az új viszonyok közt a mint fontossabbá mondhatni életkérdéssé lön a jelenben, ugy megoldása is könnyebb lön, mint a multban volt.

Az ipar és kereskedelem ma a pénzügyminiszter kezében van, annak sorsát ma egyedül a kormány döntheti el. A szabad verseny, mely hódítmányaival korlátokat nem ismer, minket is körébe vont, s azon gyöngé védelem,

amerikai egyesült és többi állodalakba, különös fényben ragyogtatva azon nemzetet, melynél koronként honolt. De a mint több dolgot tudjuk, hogy egyik embernek jó és hasznos, a mi másnak káros vagy haszontalan, s a mi egy nemzetnek való, ugyanaz a másoknak természetével ellentétben áll, mennyivel inkább valósul e tapasztalat oly eszméknél, melyek egy más világrésznek szülöttei, s melyek az ott levő népek természetével megegyezők, de már egy szomszéd világrész lakosainak gondolatmenetével semmiképen sem rokonulnak.

A műveltség is oly alakban, milyenben az Ázsia földén megterem, Európa népeinek szellemét ki nem elégíti, az európai földre hozatva ázsiai külsőségében nem maradhat, hanem az európai eszmékhez idomittatva tetemes változásokon kell átesnie. A különböző éghajlat, valamint különböző befolyása van az állat és növény világra, ugy különböző hatást eszközöl az a nemzetek műveltsége és gondolkodás módjára is. Ázsia éghajlata és földje természeti gazdagságánál fogva gyermekeit puhaltabbakká s télenekké teszi, Európáé pedig takarékosabb magatartása által azokat a munkára serkenti. Így nem látjuk különösnek, hogy az ázsiai népek általános tulajdonsága a lomhaság, az európaiaké pedig a tevékenység. Mindaz által Ázsia és Európa népeinek ez általános tulajdonságából nem következik, hogy az Ázsiában létrejött eszmék Európában teljesen hasznavehetlenek, s hogy műveltségének fogalmai az európai szellemhez teljesen hozzáilhatlenek volnának, hanem hogy azon dolgoknak, melyek az ázsiai nemzetekkel való érintkezés által az európaiak birtokába jutottak, nem lehet az ázsiai külsőben megmaradniok. Azoknak Európa tevékenységi ereje által teljesen át kell idomittatniok. Így kelle minden keletől jövő eszmének a nyugoti átviltozást magára venni.

A FÜGGETLEN LAPOK TÁRCZÁJA.

Törődékes elmélkedések az európai műveltség fölött.

(Váry Gellértől.)

III.

Az anyag azon rendszeres működését, mely a Mindenhatóól beleoltott, évezredek keresztül folytatja a nélkül, hogy abba változás vagy bármilyen tökéletesedés állna be. Így Európa földje emberi lények nélkül bármennyi ideig is a műveltség zordon tányája maradt volna, az ide bevándorolt és eszjabb népek egyesült törekvése által pedig az műveltté és tökéletesebbé lett. Míg valahol pusztán az anyag létezik műveltségről szó sem lehet, a hol pedig a szellem kezd arra hatást gyakorolni, a műveltségre az első lépés megtétt. Mi egyéb hivatása is lehetne a műveltségnek, mint a szellem által az anyagnak módosítása, tökéletesítése, s az emberi uralom alá való hajtása. Ezen értelemben származik az igazi műveltség magától az Istentől, ki az első ember teremtése alkalmával előtte a művelődés kiinduláspontját is kijelölte, midőn jogot adott neki, hogy szellemének erejével az anyavilágra hatást gyakorolhasson, hogy a földet tetszése szerint nemesítse, a mint ezt Mózes könyvében így olvassuk: „Mitűn pedig az ur Isten földből mindenféle mezei állatokat és égi madarakat teremtett volna, Ádám elébe állította azokat, hogy látna, miképen kellene nevezetnie, mert minden élő állatnak az lön neve, melyet Ádám Ádám adá.“ (Származ. k. II. r. 19. v.) A szent iratnak ez idézett szavaiban nem egyebet kifejezését látjuk, mint azt, hogy a Mindenható az anyagot, mely már magasabb tökéletességi fokban teremtett is, az emberi szabad akaratat harántalá alá rendelte, de nemcsak oly értelem-

ben mintha ez által az embernek egyszerűen az anyagvilág fölötti léte értetnék, hanem egyszerűen a jog az emberi szellemnek a természet azon szüleményei fölött, melyeket az egyszerűbb alakban hoz létre, módosítást eszközölni ösztetél által új dolgokat létrehozni, azokat saját viszonyaihoz idomítani, szóval e bánásmód által az anyag világot művelni. A műveltségnek első jelensége tehát az emberi nem eredetével esik egybe, a hol az emberi nem bölcsője, ott van a műveltségnek kezdete, mert e kétőt egymástól különválasztani nem lehet. Az embernek épen azért ember, mert az anyagvilágra hatást gyakoroló szellemmel és szabad akarattal ruházott föl, egyszerűen nem csak létezni, hanem tökéletesedni s művelődni kell.

Európa földje is addig, míg a természet által létrehozott pusztá anyag volt, művelődésnek nem indulhatott, hanem halhatlan lélekkel fölruházott embereknek kellett ide költözöködni, kiknek szelleme a teremtéskor Istentől nyert jogát fogantatva vegye, kik a földnek, melyre először vándoroltak, vidékeit, hegyeit és folyóit elnevezzék, hogy az írás szerint mindeniknek az legyen neve, melyet azok adnak vala nekik. A tudományos vizsgálódások jelenlegi állitánya szerint, mi ként azt Obermüller legújabb megjelenő „Deuth-Kettisches Wörterbuch“ művében behozonyitani iparkodik, a kelták voltak azon első népek, kik Ázsiából Európába telepedve ez alkalmával az itt talált folyókank és hegyeknek neveket adtak, mely nevekkel azok mai napig is illetetnek. Így a Duna, Kárpát Alpekek és más nevezetesebb hegyei és folyói világrészünknek az ő keltáktól fogva hordozzák azon neveket, melyeket az utjabbkori nyelvek egyikéből sem lehet leszámaztatni. De a kelták még nem csak ezáltal lettek az európai műveltség első ültetvényeseivé, hanem, ha igaz azon vélemény, hogy ők ugyanazon népek, kiknek műveit a régiségbuvárók kökorszakuk nevezik, nem csalódtunk azon szellemnek működésbe hozása, annak az

elővetésünkben, hogy ezek már nemcsak a tárgyaknak adtak megnevezést, de sőt az emberi szellem módosító erejét az anyagvilág némely terményeire nézve igénybe vették. E módosítások eszközzése tekintetéből a keményebb anyagra, mint a melylyel a puhább könnyen idomítható, elkerülhetlen szükség lön, az első dolog, melyre Európa ez őslakóinak figyelme fordult, természetesen, hogy a kő volt. Hogy némileg társaságban is éltek, azt a különféle ásatások alkalmával talált hullaedek és a ezőlöp építmények némi maradványaiából vőlük némelyek következtethetn.

De volt légyen valami műveltségök Európa ez őslakóinak vagy nem, anyi mégis bizonyos, hogy földrésztünknek északi és nyugoti része, hová Germánia, Gallia és Britania esnek, anyi századon keresztül még a rómaiak fénykorában is oly vad kinezésű volt, milyennek azt Julius Caesar főtebb idézett szavaiban ecseteli. Arra nézve, hogy Európa a művelődés ügyében előbbre haladjon, az elerőtlenedett ő kelta törzsek új vegyüléssel kellett elegendeni által szellemileg és anyagilag új nemzedék jöjjön létre, melynek hivatása legyen a legközelebbi keresztény műveltség és az ő-kori nagyony is kezdetleges művelődés közt több századon keresztül hid gyanánt szolgálni. E hivatásnak a görögök és rómaiak felelték meg. Mind a görög mint a római nép élete, bár az egész emberi nem művelődés ügyében is jelentékeny szerepet játszik, ott a hol külön Európa műveltségéről van szó, mely világrészhez tartozott mindkettő, egy általán nem mellőzhető. E két nemzet mindkettője egymással is szoros összeköttetésben állván oly kiváló helyzetet vívott ki s oly döntő befolyást gyakorolt Európa fejlődésére, hogy azt minél alaposabban ismerni világrészünk műveltsége ügyében nem nélkülözhetjük. Azért is a kelták csak mint e földön élő emberek említést érdemelhetnek, de az emberi szellemnek működésbe hozása, annak az

anyag fölötti kimutatott hatalma, s mind etőnek a tökély jelentékeny fokára való emelése a görögöket s ezek után a rómaiakat illeti. Habár korunkban sok eszmére nézve tisztább fogalmakkal rendelkezünk, kézműveinkben magasabb fokra jutottunk, mégis a görög és római műveltség ismerete oly dolog, mely nélkül saját műveltségünk sem tisztán világos előttünk. A férfiaknak erényei és hibái sokkal világosabbak előttünk, ha ugyanazon egyének ifjúságáról is tudunk valamit.

A műveltség, a mint főtebb megjegyeztük egykoru magával az emberiséggel. A hol a Mindenható az első emberpárt teremtette, onnan indult ki vele együtt a műveltség is, hogy az egész földkerekségén is majd kisebb majd nagyobb mértékben elterjedjen. Ázsia belseje képezte hajdanát azon helyet, melyből a népek vándorlásának ugy, mint a műveltség szellemének folyamata folytonosan nyugot felé ömlött. A népek költözöködései, melyek a legregőbb időkől fodva mostanáig tartanak, mindig nyugot felé szokták venni irányukat. Ezelőtt míg Ázsiából gyarmatosított Európa, onnan jöttek a nemzetek nyugot felé, s most, midőn Európa már benépe sedett, innen buzdik a sokaság a nyugot felé fekvő Amerika földre. Némely kivétellel a nemzetek terjeszkedési politikája is nyugot felé vette és veszi irányát. A régi korban a perzsa birodalom iparkodott midőn áron, hogy Európát behálózassa, az utjabb időben a mohamedán népség Afrikát és Európát tűzte ki hódításai tárgyául, s jelenleg az orosz kormány európai létét törekszik a legnagyobb áldozatokkal érvényesíteni. Ez általános nyugotra való törekvés közepett a művelődés szelleme is, mely az emberiség tart egybe van növe, mindig hasonló irányt tartott. Keletnek belsejéből fölkeredve, Babilónia, Ninive, Egyiptom és Palesztina tartományokon áthaladva, Görögországnál Európába lépve, ment tovább Olasz, Spanyol, Francia s Angolországon keresztül az éjszak-

melyet még egyes cikkeknel fenmar-
tani birunk, igen időleges. Omolni fog
s eltűnni ma holnap.

Vegyük már most kezünkbe pél-
dán az ipar egyes ágainak kezelésé-
ről kiszámításokat, itt van például a
felső magyarországi vasparosok em-
lékirata, itt a szeszgyárnokok beadvá-
nya s a többiek kimutatása, mindezek-
ből azt látjuk, hogy a szabad verseny
azon tere állította az ipart magát,
hogy létezése a versenyben néhány
krajczár különbségtől függ, melyet a
termelés és szállításban megtakarita-
ni bir.

Ez által természetesen a mód van
kezébe játsza a kormány, hogy az
iparnak oly lendületet adjon, mely ver-
senyben más államokat tulszárnyalja.

Erre ezer módja van: teremthet ol-
csó tőkét, mérsékelhet adót, építhet
vaspályákat, szabályozhat szállítási, tar-
tifákat, nyújthat jutalékokat, pályadí-
jakat szabhat, sat. a szesz kivételnél
például kimondta pár év előtt a tel-
jes recompenzatiót, és azonnal meg-
vívott szeszünk a porosz szeszrel, mely
orrunk előtt Belgrádot elfoglalva tar-
totta.

Gr. Larisch tullemlkedve az az-
előtti rendszer szűkkebléségein, ki-
mondotta a teljes recompenzatió elvét
s az átlagos adózást be hozta s azon-
nal Pesten az európai szeszgyárak leg-
nagyobbikát állott elő, naponként 1000
mérő szemes élet feldolgozására és ál-
landón 2000 db marha hízlatására. Te-
hát egyetlen gyár Pesten 300 000 mérő
élet feldolgozására alakul egyetlen fi-
nanzrendszer szabály nyomában.

Ily befolyása van ma a pénzügyi
elvének az ipar létrehozásában. Ad-
jon például kedvezményt a lisztnek a
szemes élet felett a kivételben, meg-
látjuk a már is nagy lendületet nyert
lisztkereskedés mennyire tulszárnyalja
a szemkivittelt.

De még 1862-ben a déli vaspályán
a liszt 40%-el drágább vitel bérrrel volt
nyomva, mint a szemes élet, a fatarifa-
akra nézve oly abnormis tarifák van-
nak ma a vaspályákon, hogy mint egyik
hazai lapunk kifejtette, a nógrádmegyei
közeli fa köblába Triesztbe 18 kraj-
drágábban szállítatik, mint a távoli ti-
szamenti fa. Ily árszabályzati rendszer,
ily önkényes dúlungás természetesen
elől minden ipart.

Mivő legyen országunk iparfejle-
dési és kereskedelmi tekintetben, most
egyedül a kormány kezében van, az
egyes iparágak kimutatják állásaikat,
kész anyagot adnak, csak fel kell hasz-
nálni s a körülményeket kiszákmá-
nyolni s meglátjuk, mi lehet e most
szegény országból csak néhány év
alatt.

TÖRVÉNYHOZÁSI ROVAT.

Országgyűlési tudósítás.

A felsőház ülése május 19-én.

Elnökök: Majláth György országgyűlési

Jegyző: ifj. gr. Ráday Gedeon.

A kormány részéről jelen volt Wen-

heim Béla b.

Ülés kezdete 11 órakor.

A tegnapi ülés jegyzőkönyve felolvastat-

ván, hitelesítették.

Napirendre volt kitűzve a jogi, pénz-

ügyi és közlekedési bizottságok tagjainak

megválasztására szóló szavazategyezkedés be-

adása.

Elnökök attól tart, hogy a bizottságokba

megválasztandó tagok száma a nyári idény

alatt nagyon meg fog gyűrűlni, s azért jónak

látják, ha felhatalmaztatnának a bizottságok,

hogy nem tagokat is megbiznáknak tanácskoz-

mányaikban résztvenni.

Tomesányi József nem szeretné az

indítvány alatt azt érteni, hogy a bizottság

azon esetben, ha mind a hét tagja nincs jelen,

ne tanácskozhassék. Ennek kizárása

mellett maga részéről is szívesen hozzá járul

a tett indítványhoz.

Wenckheim Béla b. felkéri a választandó

bizottságokat, hogy összejövetelük fe-

lől az illető szakminisztereket tudósítsák,

hogy azok felvilágosítottakat adhassanak.

Szechenyi Antal gr. vallás és közokta-

tásügyi bizottság választását is ajánlja, vagy,

ha indítványa el nem fogadtatnék, az e szak-

ba vágó ügyeket a jogi bizottsághoz kívánja

utastatni.

Elnökök az említett ügyeket oly fontos-

soknak tartja, hogy külön bizottságot vél

szükségesnek, de a választás eszközése még

korai volna, míg az ide vonatkozó előter-

jesztések nem tétek meg. (Helyeslés)

Felszólítja a házat a szavazati jegyek bea-

adására.

Ezután rövid vita keletkezett a felett,

hogy vajon határozatképes e a ház, vagy

sem? A házszabályok szerinti erre 50 tag

jelenléte kívánatik, s csakis 46 jelent meg.

Majláth Antal gróf ugy vélekedik,

hogy 40 tag is hozhat érvényes határozatot,

s állításának támogatásául praecedens esetet

hoz fel.

A ház erre elrendeli a szavazati jegyek

beadását, melyeknek összeszámlálása végett

az ülés félüggesséteik.

Két órai szünetelés után összeszámláltat-

ván a szavazatok:

Elnökök az eredmény kihirdetése végett

újából megnyitja az ülést. Megválasztottak a

jogi bizottságba: Cziráky János gr. 46, Lé-

vay Sándor 41, Szögényi Marich László

40, Tomesányi József 40, Apponyi György

gróf 38, Bethlen Gábor 37, Kubicza Pál

34 szavazattal. Póttagok lettek: Wen-

heim László b. 37, Eötvös Dénes b. 29 sa-

vazattal.

A pénzügyi bizottságba Káro-

lyi Gy. gr. 44, Sennyey Pál b. 43, Liptay

Béla b. 43, Szapáry Antal gr. 41, Haynald

Lajos 39, Zichy János gr. 37, Zichy Ferenc

gr. 31 szavazattal. Póttagokul Teleky Sándor

gr. 41, Splényi Béla báró 38 szavazattal.

A kölekedési bizottságba Waldstein János

gr. 41, Széchenyi A. gr. 39, Mikes J. gr.

38, Vécsey József b. 37, Károlyi István gróf

37, Rajner Pál 32, Tisza Lajos 30 szavazat-

tal. Póttagok lettek ifj. Majtényi László b. 38

és Gerliczy Bódog b. 31 szavazattal.

Elnökök felszólítja a közlekedési bizottság

tagjait az ott maradásra alakulás végett, az

ülést elosztja 2 órakor. A jövő ülés szokott

módon fog kihirdettni.

IRODALOM.

(Folytatás.)

De a kultuszministerium válláfelekezeti

önkormányzat elve mellett.

Az igazságügy-miniszterium már felügye-

leti hivatásánál fogva.

A közlekedés és közmunka ministerium

vállalkozási rendszer és hatósági közmunka

kezelés mellett

Földmivelés, ipar és kereskedelmi minisz-

terium a köztevékenység szabad működése

mellett — mindannyian merőben csak fel-

ügyeleti hivatással bírnak, s ehez alkalm-

azott egyszerű hivatali szervezetet is köve-

telnek.

Midőn tehát az ország oly szokatlan nagy

apparatusát lát, méltán esik azon aggodalomba,

nem fogunk-e az által a más államok azon

szerecsélen helyzetébe jutni, mitől épen

azok is menekülni készülnék, midőn minden

intézkedés a központi kormányhoz centrál-

sáltatik s a mindenbevaló avatkozásában a

tartományok minden életképesége elfullad.

Hogy a fenn elsorolt ministeriumok mai

összeállítás a felügyeleti hivatalos józan ke-

zeléséhez nagyon is túlterhelt szervezettel és

sok felesleges elemekkel bírnak, arról rövid

áttekintés meg fog győzni mindenkit.

Azt sem hagyhatjuk említés nélkül, mi-

szert az ő Felsője személye melletti minisz-

terium is, noha annak mostani egyszerűsítése

nem igen ígérhet megtakarításokat, de állan-

dóan rendszeresíteni a jövő tekintetében csak

annyit lehetne, a mennyi a valódi szükség-

letnek megfelel.

Nem érezzük magunkat hivatva, de nem

is bírnak a szükséges adatokkal, hogy mi az

állambházatartás egyes kiadási tételeit részen-

ként tüzetes bírálat alá vegyünk. Inkább csak

általános tájékozó nézeteket akartunk néhány

kiáltóbb példában megvilágitani, a mélyen

tiszt. Képviselőház feladata leendő a részlete-

zés művét végbevenni.

S ezekben befejezhetők az állambházat-

tás kimutatott kiadásaira nézve észrevéte-

leinket, ha nem tartanók megróható mulasz-

tásnak egy tárgyat, habár az kényes, ellhal-

gatni.

Ez a nyugdíjak örökölterbe.

Nem tartozunk azok közé, kik a különbö-

zópoltikai rendszernek korszakában egyént

is a rendszer szempontjából itélők el és an-

nak betudása alá helyeznek: sem azok közé,

kik történelmi fejlődések változatainál utca-
i mértéket szeretnének használni; vagy midőn

szeregy körben hivataloskodó családú léte-

ről van szó, divatos kárhözvétel. ak vetők

áldozatul azokat, kik ha szolgáltak is, de

telhetőleg jól igyekeztek szolgálni mostoha

időkben.

Azt is természetesen tartjuk, hogy poli-

titikai nagy catastrofa után, a mint sok idő

telik le, míg a dolgok a rendes vágásba visz-

sza jutnak, egy a rendszer-változtatások is,

mindig sok egyént használnak el.

Azon elvnek azonban, hogy a rendszer

bukásaiból keletkező károk minden követ-

kezmenyeit az állam viselje, meg vannak jó-
zan határai.

A politikai rendszerváltoztatások nemcsak

egy rendszer hivatalnokaira, de minden vi-

szonyokra többé kevésbé kihatnak. Néha igen

tetemes beruházások, ipar telepitések sorsát

döntik el. Példa reá a birodalom vasipar,

példa a szesz export sorsa s több efélék.

Ha már most az ily politikai hullámzó-

sok elháríthatlan következményeit az államban

létező annyi érdek érzi és nyomásait viseli a

nékül, hogy az állam irányában képviselési

igényt emelne, miért legyen épen a hivatal-

noki kar feljogosítva teljes kielégítést a min-

den mértéket haladó nyújtásában lenni, ezt

sem a méltó s az általunk is méltányolt ma-

gababb tekintetek kimérettével összeegyeztetni

nem tudjuk.

Naponként szemek előtt bolyongnak

számátlan áldozatai a politikai viharok-

nak, kiket törvényes formák közt adott pa-

ranesszős kész engedelmességük taszított mai

elhagyatottságukba. S a nemzet nem látja

magát szegény s nyomott anyagi körülmé-

nyei miatt azon helyzetben, hogy sorsukon

érezhetőleg könnyítsen, ennek indatában nem

szórhatja bőkezű pazarlással a terhesen fe-

dezett adót olyan hivatalnokok pazar nyu-

gdíjazására, kik a koronás Király által is el-

ítelt szerencsétlen rendszer főtámaszai s elő-

mozditói voltak.

Kell tehát ebben is határnak és mérték-

nek lenni, s mi nem tartanók a szükséges ta-

karékösséggel megegyezőnek, ha a törvény-

hozás e rovathat is rostálólóg be nem tekin-

tene s a kellő kimérettel, de nem feledve

anyagi helyzetünket, a méltányos reductió-

kat nem tenné.

Mindezekben ohajtottuk a mélyen tiszt.

képviselőházat meggyőzni arról, hogy az or-

szágos költségvetés állambházatartási rovatai-

ban tetemes megtakarítások lehetségesek,

melyeknek összegét számban kifejezni csak a

részletezés alkalmával lehetend.

Térjünk már most az állam-költségvetés

lényegesebb másik ágára: a fedezet kimuta-

tására elemezzük annak mívoltát, hogy némi

tájékozást nyerhessünk:

A rendes fedezett t. i. a remélhető állam-

bevételek így számítatik fel az országos költ-

ségvetésben:

1. Egyenes adók 54.744.000 ft

2. Fogyasztási adók 10.723.000 "

3. Jövedékek 20.875.000 "

4. Illetékek 9.393.000 "

5. Államvagyon 2.858.000 "

6. Államvállalkozások 29.000 "

7. Járulékok, tanpénzek 58.000 "

Összeg 98.680.000 ft

Ez volna tehát a magyar korona ország-

ainak folyó 1868-ik évre kiszámított vagy is

számításba vett egész jövedelme.

Hogy mennyire állhat meg valamely

előszámításba vett kimutatás, mely külön-

ben is felvételeken alapszik, azt csak más

évek tényleges eredményeinek összehasonlítá-

sából lehet megítélni.

Előtűnk most Magyarországot illetőleg az

1864-ik és a magyar korona tartományait

összevéve az 1865-ik évi kimutatások állá-

nak. Kénytelenek vagyunk ennél fogva az

összehasonlításokat ez utóbbi év összehálta-

saihoz tenni. Ezen (1865) évi kimutatásokat

azért is kelle összehasonlításaink alapjául

választani, mert a kormány maga — nem lé-

vő még az 1867-ki adatok összeállítására —

az 1866-ki adó-alapokat használta előirányzati

felvételeiben, míből a fogyasztási apadás igen

megmagyarázható.

1865-ben így állott a magyar korona tar-

tományainak nyers jövedelme:

1. Egyenes adó 38.611.227 ft

2. Fogyasztási adó 13.094.917 "

3. Jövedékekből 31.782.948 "

4. Illetékek 16.970.838 "

5. Állambirtokokból 28.632.875 "

6. Határvidék összes adója 2.516.964 "

Összesen 131.609.769 ft

Az itt 1865-ik évre kimutatott jövedelmét

és az országos költségvetésben most kiszámi-

tott fedezeti bevétel közti nagy különbség köz-

lét 33 millió azonnal feltűnik.

jelent mást, mint azt, hogy a senatus e három vádpontot nem helyesli s nem akarja mind a három pontra nézve az elnököt bűnösnek mondani. Az egyes vádpontok fölött a senatus még nem is nyilatkozott, tehát sem azon kérdést, hogy megsértette-e a hivataloskodás tartalmát meghatározó törvényt, nem döntötte el. A senatus talán azon vádpontokat is, melyek ezen méltatlan beszédekre vannak alapítva, elveti, mire sok előjel mutat. De hogy az elnököt a tenure of office bill megsértésének vádjá alól fölmentse s ártatlannak nyilatkoztassa, az nem igen valószínű. Mert ugyanezen senatus kétharmadnyi többséggel az elnök vetőjé ellenében ezen a hivatal tartamára vonatkozó billt érvényesnek s a pör megkezdése után egy resolútióban Stantonnak elmozdítását törvénytelennek nyilvánította.

Görögország. Azon trónbeszédben, melylyel a görög király f. hó 7-én az országgyűlést megnyitá, kijelenté, hogy „a királyi hatalom jövője iránti tekintetből egy az orthodox felekezethez tartozó hercegnőt vett nőül” és továbbá, hogy szükségesnek találta az új választások elrendelését, miszerint a nemzeti közvéleményt jobban kiismerje. A külhatalmakhoz való viszonya folyvást ba-

rátságos természetű. Most Görögország belügyének rendezésén kell lenni, és akkor bizalommal tekinthet a jövőbe. Krétát illetőleg és a pénzügyre vonatkozólag mondá: „Több ok, úgy szinten a szenvedő testvéreinknek nyújtott segély, kik iránt a hellén nép élénk rokonszenvvel viseltetik, pénzügyi állapotaink rendkívül megingatta s megzavarta az eszközeink és szükségletünk közti egyensúlyt. Ennek helyreállításán kell működniünk észlelyes takarékoság által.” A beszédet a képviselőt helyeslő felkiáltásokkal fogadta.

Gazdaság és üzlet.

Pest, máj. 19. Buza, tiszai 88 fns 6 frt; 87 1/2 fns 6 frt; 87 és 86 fns 5 frt 90 kr három havi fizetésre általában. Továbbá 88 fns 6 frt; 86 fns 5 frt 80 kr; 84 fns 5 frt 80 kr; 84 fns 5 frt 50 kr; 83 fns 5 frt 30 kr; 82 fns 5 frt 30 kr; 81 fns 5 frt 30 kr; 80 fns 5 frt 30 kr. Arpa etetni való 70—72 fns 2 frt 24 kr; 67—72 fns 2 frt 20 kr. Zab 48—49 fns 1 frt 60 kr három havi fizetésre, 48—50 fns 1 frt 60 kr készfizetésre.

Temesvár, május 15. Buza 87—89 1/2 fns 5 frt 75—85 kr, 86—89 1/2 fns 5 frt 50—66 kr, 85—89 1/2 fns 5 frt 30—35 kr, 83—89 1/2 fns 4 frt 80 kr 5 frt. Rozs 78—80 fns

3 frt 50 kr névleg. Kukorica nagyon kínálva. 2 frt 30—40 kr. Arpa 68—70 fontos 2 frt 10—15 krajczár forgalom nélkül. Zab 46—48 fontos 1 forint 55—60 krajczár 10% felülmérés. Szesz igen lanya, kész áru 45 1/2 hordó nélkül. Értékpapírok. Temesvári gőzmalom részvények, pénz 390, áru 395. Kereskedelmi és iparbank részvények pénz 150, áru 155.

Győr, máj. 16. Tiszta buza 5 frt 50—70 kr, közönséges 4 frt 90 kr, 5 frt. 30 kr., árpa 2 frt 40—50 kr., zab 1 frt 65—75 kr., kukorica 2 frt 40—60 kr., köles 2 frt 70—90 kr.

Debreczen, május 12. A mai hetivásáron minden éllelmi cikk ára nagyot csökkent. Középar p. m.: buza 4 frt 20 kr., kétszeres 3 frt 10 kr., rozs 3 frt, árpa 1 frt 50 kr., zab 1 frt 40 kr. tengeri 2 frt, köles 2 frt., kása 4 frt 50 kr., 1 mázsa szalonna 30, 29, 26 frt., 1 mázsa hajt 37, 36, 35 frt. Zöldség sok volt; a burgonya zsákja 75 kr., 1 frt. A hetivásárra nyersbort elég sokat hoztak s drágán kelt. 1 pár ökörbőr 33—36 frt., tehénbőr könnyebb 23—25 frt., nehezebb 27—29 frt., lóbőr 12—14 frt., kész bőrcék középszerű kelen-dősége volt.

LEGUJABB

Bécs, máj. 19. Az alsóházban ma az 1868-ki államelőirányzat került tárgyalás alá. Változatlanul elfogadtatt az udvar, a reichsráth, állam- és minisztertanács, azután a belügy-, vallás- és oktatásügy-, kereskedelmi- és pénzügyminiszterium és a kelet-ázsiai expedíció költségei.

Bécs, máj. 19. Helybeli illetékes körökben nem akarnak semmit tudni egy a bécsi kabinetnek tett porosz javaslat létezéséről, mely szerint a romániai trónra eshetőleg egy osztrák főherceg lépne.

Bécs, máj. 19. A császár szentesítésével ellátott vallás-törvények kihirdetését holnapra vagy holnapután várják.

Measenburg b. e. hét utóján készül küldetése teljesítéséhez fogni.

Prága, május 19. A „Bohemia” értesítése szerint a császárnak prágai útja a „Ferencz-József-híd felavatására jun. 7-ére halasztatott.

Páris, máj. 18. A „France” szerint egy nemzetközi bizottmány szervezésével foglalkoznak, mely Tunis pénzügyét igazgatná és a begyűlt összegeket az érdekeltek között arányosan felosztaná. A bey rendkívüli adók beszedése által gondoskodnék a budget szükségletei fedezéséről.

Hága, máj. 19. Vanreenen nem vállalta fel a kabinetszervezést annak nehézségei miatt; a király tehát az első kamara elnökét és Mackayt, azon egy kamara egy tagját bízta meg vele.

Berlin, máj. 19. A vámszövetség tanács ma elfogadta azon törvényt, mely szerint az osztrák keresked. szerződés által megállapított vámrendszabályok és vámmérséklések más országok behozatalaira is kihatókká tétnek, kivéve bort, mustot és almabort oly országokból, melyek a vámszövetséget nem számítják a kedvezményes nemzetek közé.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:
ZOVÁNYI J. MIHÁLY

T Ö Z S D E.

Pesti áru- és értéktőzsde
május 19-én.

Gabna-árak.	Suly-föntokb.	Ára mértékint.
Buza búsági	84-85	5.30-5.50
" tiszai	87-88	6.05-6.15
" pesti	84-85	5.30-5.50
" pesti	87-88	6.05-6.15
Kétszeres	84-85	5.30-5.50
Rozs	78-80	3.40-3.55
Arpa serfőzésre	68-70	2.25-2.50
" etetésre	68-70	2.-2.20
Zab	46-48	1.58-1.63
Kukorica búsági		
" új		2.60-2.65
Eab új		4.80-5.10
Köles		3.-3.10
Repce		5.75-6
"		5.60-5.80

Záloglevelek.

	Adva	Tartva
Nemz. bank kisors. ezist.	96.80	97.20
" o. é.	92.30	92.50
Magyar földhitelintézeti	92.-	92.25
Ausztriai	100.75	101.25

Magyar értékpapírok árkelete.

	Adva	Tartva
Pesti keresked. bank	650.-	655.-
Budai keresk. és iparb.	195.-	198.-
Pesti iparbank	235.-	238.-
Magyar hitelbank	80.-	83 1/4
Pesti takarékpénztár	1450.-	1500.-
Budai	415.-	420.-
Pannonia gőzmalom	1280.-	1300.-
L-só budapesti gőzmalom	1590.-	1621.-
Budai gyár-telep	730.-	735.-
Concordia gőzmalom	389.-	395.-
Budai királymalom	740.-	760.-
Szegedi kivit. gőzmalom	500.-	510.-
I. upesti szeszimnító	550.-	560.-
Pestbudai butorkézmű.	605.-	610.-
Magyar biztosító-társulat	220.-	225.-
Pannonia viszontbizt.-társ.	675.-	680.-
Pesti biztosító-intézet	220.-	225.-
Magyar északi vasut	245.-	260.-
Pesti közuti vasúlya	74.-	70 1/4
Kereskedelmi épület.	618.-	622.-
Lánchíd	309.-	400.-
Alagut	388.-	390.-
Magyar földh. záloglevél	78.-	80.-
Pesti keresk. b. zálogl.	92.-	92 1/4
	96 1/4	97.-

Bécsi börze
május 17-én.

Államadósság.	Adva	Tartva
5% osztr. értékt.	62.90	63.-
" nemzeti kölcsön	62.40	62.50
" metaltiques	57.-	57.00
1860 ki sorsjegy	55.90	56.10
Magyar földterhm. kötvény	79.80	80.-
Bánati	74.50	75.-
Horvát	73.-	73.50
Erdélyi	69.25	70.30

Sorsjegyek.

	Adva	Tartva
Hitelintézeti . . . 100 rtos	131.40	131.50
Dunagőzhajózási	93.50	94.-
Budai	27.25	27.25
Eszterházy hg.	148.-	150.-
Salm	34.-	34.50
Pálffy	25.75	26.25
Clary	27.50	28.50
St. Genois	23.75	24.75
Windischgrätz	17.50	18.50
Waldstein	21.-	22.-
Keglevich	19.25	19.75

Részvények.

	Adva	Tartva
Nemzeti bank	698.-	700.-
Hitelintézet	181.60	181.80
Magyar hitelbank	80.-	80.50
Alsó-osztr. esc. társulat	598.-	602.-
Anglo-osztr. bank	129.50	130.-
Ausztriai földhitelintézet	170.-	174.-
Északi vasut	1822	1827
Államvasut	255.30	255.40
Déli vasut	173.70	173.90
Erzsébet vasut	146.-	146.50
Gal. Karoly Lajos vasut	198.50	199.-
Lemberg cern. vasut	172.50	173.-
Cseh nyug. vasut	147.25	147.50
Dél-ész. ném. öszkeket vasut	143.-	143.70
Tiszai vasut	147.-	147.-
Magyar északi vasut	70.-	72.-
Is-erdélyi vasut	142.50	143.-
Is-osztriai Dunagőzhajó-zási társaság	497.-	498.-
Pesti lánchíd	385.-	387.-

Elsőbbségi kötvények.

	Adva	Tartva
1862 Erzsébet vasut	83.2	83.75
1867 államvasut	119.26	119.75
Déli vasut	98.50	99.-
Északi vasut	85.50	87.50
Cseh nyugoti vasut	84.50	85.1
Tiszai vasut	95.-	95.26
Gal. Karoly Lajos vasut	95.-	95.26
Magyar északi vasut	76.50	76.75
Lemberg-cernov vasut	81.25	82.-
Erdélyi vasut	94.-	94.50
Ausztr. Dunagőzhajó-zási társ.		
Pesti lánchíd		

Érték és pénz.

	Adva	Tartva
Frankfurti váltó	97.80	97.50
Londoni váltó	116.40	116.75
Párizsi váltó	46.25	46.30
Cs. arany	5.55	5.58
Napoleon'or	9.33 1/2	9.38
Egyleti tallér	1.71 1/4	1.72 1/4
Észt	114.75	115.-

HIRDETÉSEK.

Angol-magyar bank.

Az angol-magyar bank Pesten (Főút 1-ső szám) működését f. é. márczius 1-jén megkezdte. Folyó évi május 11-től kezdve kibocsájt 100, 500, 1000 és 5000 o. é. forintos pénztárjegyeket és pedig nyolcz napi felmondással 3%^o, harmincz napi felmondással 3 1/2%^o kamatlab mellett.

Ezek az angol-osztrák banknál Bécsben is felmondhatók, és 1/2%^o levonása mellett felvehetők. Az angol-magyar bank részéről, hasonló feltételek alatt váltja be az angol osztrák bank pénztárjegyeit.

Átvessz pénzeket is kamatoztatásra folyó számlában.

Az intézet különösen mindennemű termények és értékpapírok bizományilag bevásárlásával és eladásával foglalkozik, ezekre kölcsönöket ad, váltókat leszámítol, valamint mindennemű fözdeci mütét eszközzésére vállalkozik és mindenkor vevő és eladó külföldi váltókra.

Az angol-magyar bank mindig készlettel bír:

- az osztrák jelzálogbank 5 1/2%^o-os 1868-ban, és
- az általános osztrák földhitelintézet 5%-os oszt. értékben és 33 év alatt vissza-fizetendő záloglevelekből, mely jövedelmező tökebefektetésre igen ajánlható értékpapírok nála, további intézkedésig a bécsi hivatalos árfolyamjegyzék szerint (jelenleg az osztrák jelzálogbank záloglevelei 96, az általános osztrák földhitelintézetéi 84 1/2 árfolyammal) mindig kaphatók.

Kelt Pesten, májás 10-én 1868.

Az igazgatóság.

Circus Renz.

Előleges jelentés.

Van szerencsém Buda-Pest fővárosa s környéke igen tisztelt közönségével ezennel tisztelettel tudatni, hogy pénteken az az: folyó hó 22-én este társasággal Bécsből Pestre érkezendek, és

szombaton folyó hó 23-kán

este előadásimat a magas műlovglás, löidomítás és testgyakorlatban a feldunasoron Ganz-féle házon felül ujonnan felállított, s pompás légszesz világitással ellátott lovarkörömben — megkezdendém.

Nagyobbserű némajáték s látványos darabjaim előadására különösen 20 tagból álló női kart szerződtettem, kik egyestlve művészeim s művésznőimmel az ezen célra felállított óriási színpadon működni fognak. Minden további történéndők falragaszok által fognak közudomásra juttatni.

Tisztelettel

RENZ E.
igazgató.

Megjelent **STOLP** könyvkereskedésében (Váci-utca 9-ik szám) és általa minden könyvkereskedésben kapható;

A közoktatásügyi reform

mint

politikai szükséglet Magyarországon.

Schvarcz Gyulától

I, II, III, IV, V füzet, 4-rét, disz- és velin kiadásban.

Ugyanitt kaphatók Schvarcz Gyulának apróbb művei: a hazai tanítóképezdek statisztikájáról; az elemi tanodák statisztikájáról; a gymnasiumi és reáltanodai kitünő tanulók statisztikájáról és a hazai közoktatásügyi statistika szükségleteiről e czim alatt; „Hogy vezessük a közoktatásügyi statistikáját stb.

II. ÉVFOLYAM

egész évre

Belgátá 5kr., helye

4-ha

Rend

FÜGGŐ

követk

Május-juniusi

Május-juliusi

Május-szeptem

A

Pe

A „Haza hangot emel irányában való oda nyilatkozó talom lehető házak ügyeibe „egyház elvi lenségével ell A gondol. hangsúlyozza „egyház önm lati élete lell maga szervez E nézpont vetkezményéb mondva ebbe rendezése az autonómianak Az 1848. egyes hitfelek kolai szükség dözését kimon pán, anélkül, irta volna.

Vajjon nem törvényhozás javak sekular lat, mely a ka vényesen bev osztja? . . .

Annai má autonómia, min zetek szabads dalmi, politiká oly dimenziókt államrendszerü hogy annak a lásfelekezet, közszabadsági sitottaknak tek

E szükségé sokra néve eg Egyházi és az 1790/1-diki ez. olykép biz király, mint a nöke megörzi. ben fogja kezel A királyi le

A FÜGGŐ

TÁ

Töredékes elmé vel

(Vár

É Európának e me egy nemzetnél az újabb korban o gkéné, mely jellen tünőbb helyet fog ség ügyében. Ók o Európa és Ázsia k gi támadása, sem nem birt elnyom megfelel a perza mint szellemök ön gukat övni az eln kísérletei közt. Az letről a vándorlá midőn nagy ázsia rájában levő eur szág anyagi ugy. műveltség ügyenc latokat tett. Azon Danaosz stb. bev joklól Görögorsz bíráló tekintet el nak nem csekély r megválni.

Igy történt, h mely a keletiek ált földre érve alak ug megváltozott, mert jobbrol bal felé vez Pa minden későbbi